

Handreiking voor kerkelijk handelen:

Serie:

Vorbereitung begrafenis

Pastoraat

Tabernakelkerk: NGK Apeldoorn	Vastgesteld op BMK van 3 november 2011	206-v1
-------------------------------	--	--------

Samenvatting

Voor de moeilijke tijd na iemands overlijden bieden we hier praktische adviezen voor de begrafenis, toegespitst op de situatie in de Tabernakelkerk.

1. Christelijk nuchter

Het werd ooit tegen Hizkia gezegd: "Tref beschikkingen voor uw huis, want gij zult sterven". Niemand van ons heeft daar zo duidelijk een Godswoord over en toch komt het er een keer van. Soms zie je het ook duidelijk aankomen. Nu voelt het raar om ruim van tevoren over je begrafenis te spreken, maar het is echt aan te raden om je daar dan overheen te zetten, want het kan erg lastig worden voor nabestaanden als alles nog bedacht moet worden.

Vlak na het overlijden van een geliefde heb je als nabestaanden vooral tijd en aandacht nodig voor rouw en verdriet en voor de omgang met familie. Eigenlijk wil je niet dat er dan van alles georganiseerd moet worden. Het is dan een zaak van christelijke nuchterheid om onder ogen te zien dat alle mensen moeten sterven. Daar is veel over te zeggen vanuit Bijbel en geloof maar dit keer gaat het niet daarover maar over de praktische kant.

2. Hoe ver ga je in voorbereiden?

Het is voor de nabestaanden waardevol als je iets van je wensen beschrijft. Het kan ook verstikkend zijn als je alles in detail hebt vastgelegd. Er is dan tijd overheen gegaan, de omstandigheden kunnen anders zijn en zo meer. Het belangrijkste is natuurlijk dat je echt met je partner en je kinderen *gesproken* hebt, als mens en als gelovige. Graag herinneren zij zich welke Bijbelteksten veel voor je betekenden, welke liederen je mooi vond. En misschien heb je ook nog wensen op onderdelen.

Als nabestaanden wil je bovenal een begrafenis die recht doet aan de overledene; tegelijk houd je de dienst voor de levenden en dat neem je ook mee in de keuzes die gemaakt worden.

3. Algemene voorzorg

Het is verstandig om paraat te hebben welke begrafenisondernemer je moet bellen als het zover is. En dan komt er van alles ter sprake over een polis en over een graf en over een kist en veel meer. Als je iemands overlijden ziet aankomen, valt te overwegen om tevoren al met de ondernemer over de praktische zaken te spreken. Dat is allemaal belangrijk maar we gaan er niet diep op in. Wat deze algemene voorzorg betreft noemen we alleen de volgende punten.

- leg een adreslijst aan van degenen die je bericht wilt sturen
- probeer de tekst van de rouwkaart op hoofdlijnen voorbereid te hebben
- als je een polis in natura hebt, en je kiest een andere ondernemer dan in de polis bedoeld, dan zul je merken dat de uitkering veel lager wordt dan je had gedacht
- advertenties, zeker in grote kranten, zijn erg duur en je moet dus overwegen wat je wilt op dat punt
- overweeg welk belang je hecht aan het verschil tussen een eigen graf en een algemeen graf, en wat daarvan de consequenties zijn.

4. Na iemands overlijden

Vlak na iemands overlijden bel je uiteraard eerst de naaste familie. Maar meteen daarna toch de begrafenisondernemer, ongeacht het tijdstip. Als je lid van een kerk bent, in dit geval de Tabernakelkerk, dan bel je daarna ook zo spoedig met iemand van de kerk.

In de Tabernakelkerk zijn zowel ds. Willem Smouter als Jan van Raalte beschikbaar om een begrafenis te leiden. U kunt elk van beiden vragen zonder dat de ander zich gepasseerd voelt; wel kan er afstemming nodig zijn in verband met agenda of vakantie. Afhankelijk van de situatie probeert degene die u hiervoor vraagt een afspraak te maken kort voor of kort na de ondernemer. Het is goed om even stil te staan met een gesprek en een gebed, want daarna komt er veel op je af.

Neem de tijd. Wettelijk gezien hoeft de begrafenis pas op de zesde *werkdag* na de dag van overlijden plaats te vinden. Het is verstandig om tijd te houden voor rust en bezinning; en anderzijds moet het ook niet onnodig lang duren.

Alles hoeft niet op één dag geregeld te worden. Belangrijk is de verzorging van de overledene en de plaats van opbaring. Het tijdstip van de condoleance, de dienst en de begrafenis moeten vastgesteld. Maar het versturen van de kaarten en het plaatsen van een advertentie kan wel een dag wachten. Andere zaken, die over de vormgeving en invulling gaan kunnen zelfs twee dagen later nog wel besproken worden.

Spreek duidelijk af met de begrafenisondernemer wat u zelf doet en wat hij/zij doet maar laat de ondernemer wel het algeheel overzicht houden.

5. Avond voor de begrafenis

Vrienden en bekenden, maar ook leden van de kerk, willen graag hun medeleven laten blijken. Maar velen hebben een baan en niet in elke baan kun je zomaar vrij nemen. Onder meer daarom wordt het vanuit de gemeente zeer op prijs gesteld als je (naast het condoleren op de dag van begraven zelf) ook de avond tevoren gelegenheid geeft tot condoleren, hetzij thuis hetzij in de rouwkamer. Een bijeenkomst van een uur op de avond voor de begrafenis is een goed idee.

6. De dag van de begrafenis

Over de indeling en invulling van deze dag beslis je zelf. In kerkelijke kring zijn we gewend dat de dag uit drie delen bestaat: de kerkdienst, het condoleren en de feitelijke begrafenis. Dat kan op verschillende volgorde:

- a. Traditioneel: kerk, begraven, condoleren. Mooie volgorde maar je moet heen en weer rijden en het is lastig voor mensen die wel willen condoleren maar niet dicht genoeg bij staan om mee te gaan naar de begraafplaats.
- b. Steeds vaker zien we: condoleren, kerk, begraven. Dat lost genoemde problemen op, maar het heeft iets onbevredigends dat je niet gezamenlijk in alle rust kunt terugblikken. Vandaar dat vaak gekozen wordt om dan na de begrafenis elkaar toch te ontmoeten in de kerk. Dan gaat het al met al wel erg lang duren.
- c. Ook te overwegen is: begraven, kerk, condoleren. Minder gebruikelijk maar er valt veel voor te zeggen. Je kunt de feitelijke begrafenis in wat kleinere kring doen, en daarna het verdriet en de terugblik samen in de kerk brengen.

7. Dienst van woord en gebed

In de gereformeerde traditie worden officieel geen rouwdiensten gehouden; je zou van familiebijeenkomsten kunnen spreken. De achtergrond daarvan is verzet tegen wat men pompeuze gebruiken vond in de katholieke kerk. In de praktijk hebben we natuurlijk wel diensten: "Dienst van woord en gebed" noemen we dat. Veel daarvan kun je als familie zelf invullen. Je mag een van beide voorgangers die we in de Tabernakelkerk hebben vragen om de dienst te leiden, of zelfs een en ander als familie helemaal in eigen hand nemen.

Wanneer we er als Tabernakelkerk bij betrokken worden (en dat doen we graag) dan geldt daarbij het volgende:

- a. Afspraken voor de zaal en verdere voorzieningen maakt u via agenda@tabernakelkerk.nl of met Nelleke Odink, tel. 055-5347450.
- b. We openen elke dienst met de krachtige “woorden van troost” die beginnen met “Ik ben de opstanding en het leven” en eindigen met “de naam van de Heer zij geloofd”. Hoe persoonlijk een dienst ook is, deze woorden zijn voor ieder mens de basis.
- c. Liturgie wordt opgesteld in overleg met de voorganger. Met uw wensen rekenen we maximaal maar de voorganger blijft verantwoordelijk.
- d. Een gedrukte liturgie is een mooie herinnering. U mag die zelf (laten) vormgeven en drukken of het laten uitvoeren door de voorganger, in beide gevallen voor uw rekening.
- e. In het begin van de dienst krijgen “persoonlijke herinneringen” een plaats. Dit kunt u naar eigen voorkeur inrichten en daar bijvoorbeeld familieleden voor vragen.
- f. Bij een dienst met eigen predikant of pastoraal werker in de Tabernakelkerk zijn daar geen kosten aan verbonden. Bij een dienst elders zijn de kosten daarvan plus reiskosten predikant voor rekening van de familie. Bij een andere predikant zijn reiskosten en honorarium voor rekening van de familie.
- g. Onze kerk heeft geen organist of pianist in dienst; graag zoeken we met u of iemand beschikbaar is maar het kan ook zijn dat u de ondernemer moet vragen iemand te regelen. Het is correct om de organist een vergoeding te geven.
- h. In overleg met de koster kunt u afspraken maken over consumpties en andere praktische zaken.

8. De feitelijke begrafenis

De bijeenkomst rondom de begrafenis zelf is sober en omvat woorden die je ook moet kunnen volgen als het slecht te verstaan is. Vandaar dat we persoonlijke herinneringen liever plaats geven in de dienst.

Dat de kist daalt is een verdrietig moment. Toch adviseren we sterk om dit moment niet over te slaan; juist de kring van familie en vrienden, broeders en zusters kan een steun zijn om het afscheid zo vorm te geven.

Als de begrafenis de afsluiting van de dag is, is het mooi om iemand namens de familie de aanwezigen te laten bedanken voor hun aanwezigheid.